

rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

4. respinge restul cererii de acordare a unei reparații echitabile. Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 15 martie 2016, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

DECIZIA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ÎN CAUZA BĂLTEANU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI¹

Potrivit art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale „orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale”. Amesecul unei autorități publice, în exercitarea acestui drept, este admis în măsura în care „este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

I. Sub aspect procedural vom reține că²:

PROCEDURA

1. Domnul Viorel Bălțeanu („reclamantul”), a sesizat Curtea la 22 octombrie 2003, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamantul a susținut, în special, că i-a fost încălcat dreptul la respectarea vieții sale private, că procesul penal împotriva sa nu a fost echitabil și că arestarea sa preventivă a fost prea lungă.

3. La 15 septembrie 2011, capetele de cerere menționate anterior au fost comunicate Guvernului. S-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună (art. 29 § 1).

III. În fapt vom reține următoarele:

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamantul s-a născut în 1973 și locuiește în București. La momentul producerii faptelor, acesta era ofițer de poliție rutieră.

5. La 17 ianuarie 2003, reclamantul și colegul său l-au oprit în trafic pe M.D. și au verificat actele acestuia. Au observat că M.D. nu avea permis de conducere corespunzător pentru tipul de vehicul pe care îl conducea, ceea ce constituia infracțiune. Au confiscat actele de înmatriculare a mașinii și permisul de conducere al lui M.D.

6. La 20 ianuarie 2003, M.D. și R.J. (pasager în vehicul atunci când a fost oprit M.D.) au informat procurorul că reclamantul le ceruse să plătească suma de 10.000.000 lei românești (ROL) pentru a nu continua cercetarea penală împotriva lui M.D. La aceeași dată, procurorul a obținut autorizația Parchetului Național Anticorupție, în temeiul art. 91¹ și 91⁴ din Codul de procedură penală, de a intercepta convorbirile reclamantului. Acesta a marcat bancnotele pe care M.D. și R.J. le-au adus pentru a plăti mita.

7. R.J. i-a telefonat reclamantului pentru a stabili o întâlnire. Mai târziu, în ziua respectivă, R.J. și M.D. s-au întâlnit cu reclamantul în biroul acestuia (pe care îl împărțea cu alți cinci colegi și cu S.D., superiorul său). La momentul respectiv erau prezenți doar reclamantul și S.D. Au fost înregistrate atât convorbirea telefonică, cât și conversația din biroul reclamantului.

După ce au plecat R.J. și M.D., procurorul a ajuns la fața locului și a percheziționat biroul reclamantului. A găsit banii pentru mită, pe care îi marcaseră anterior. Reclamantul a negat că a luat bani de la R.J. și M.D. sau că a săvârșit vreo infracțiune.

8. La sfârșitul percheziției, procurorul l-a arestat pe reclamant sub învinuirea de luare de mită pentru a influența favorabil urmărirea penală. În aceeași zi, procurorul a dispus începerea urmăririi penale împotriva reclamantului.

9. La 21 ianuarie 2003, reclamantul a fost arestat preventiv pentru treizeci de zile, la ordinul procurorului. Decizia a fost confirmată de

¹ Decizia Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Bălțeanu împotriva României, C 142/04, din 16 iulie 2013.

² Pentru simplificarea lecturii au fost numerotate doar aspectele relevante.

Tribunalul București, prin Încheierea din 11 februarie 2003. Arestarea preventivă a reclamantului a fost ulterior prelungită de Tribunalul București la intervale regulate (la 20 martie 2003, 10 aprilie 2003, 8 mai 2003, 9 septembrie 2003 și 7 octombrie 2003) până la 21 noiembrie 2003, atunci când a fost pus în libertate în temeiul hotărârii asupra fondului, pronunțată de instanța de prim grad de jurisdicție.

Reclamantul a contestat fiecare încheiere privind arestarea sa preventivă și s-a opus tuturor cererilor procurorului de a i se prelungi perioada de detenție, dar recursurile sale au fost respinse de curtea de apel. Instanțele au ascultat argumentele prezentate de părți și au ținut seama de probele adunate de acuzare. Pe baza acestora au considerat că existau indicii serioase că reclamantul săvârșise infracțiunea de care fusese învinuit și că, având în vedere natura infracțiunii, gravitatea și impactul acesteia asupra ordinii publice, precum și faptul că reclamantul era ofițer de poliție și fusese învinuit de săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu funcția sa, prelungirea detenției sale era justificată. Pe parcursul examinării fondului cauzei, instanțele au considerat faptul că prezentarea unor probe noi ar fi putut pune la îndoială modul în care a fost săvârșită pretinsa infracțiune nu influența gravitatea infracțiunii în sine sau impactul său asupra societății (hotărârea definitivă din 3 aprilie 2003 a Curții de Apel București cu privire la recursul împotriva încheierii din 20 martie 2003).

10. La 29 ianuarie 2003, reclamantului i s-a prezentat materialul de urmărire penală.

11. La 3 februarie 2003, procurorul l-a trimis pe reclamant în judecată.

12. În fața Tribunalului București, reclamantul a negat că a luat vreo sumă de bani. Instanța a audiat reclamantul și martorii citați atât de acuzare, cât și de apărare (ședințele din 11 martie și 10 aprilie). În ciuda eforturilor instanței, R.J. nu a putut fi găsită și adusă în instanță pentru a depune mărturie.

Reclamantul a contestat legalitatea înregistrărilor efectuate de procuror și a solicitat parchetului să prezinte autorizația de interceptare și casetele originale (în ședințele din 10 aprilie și 8 mai 2003). Acesta a susținut că, având în vedere că R.J. i-a denunțat procurorului pe „ofițerii de poliție”, era important ca aceasta să fie audiată pentru a clarifica dacă se referise în special la reclamant sau la altă persoană din biroul său.

Acesta a subliniat, de asemenea, că din transcrieri reieșea faptul că banii nu au fost găsiți unde se presupunea că i-a lăsat R.J.

13. La 25 aprilie 2003, parchetul a informat instanța că au fost anexate la rechizitoriu casetele și transcrierile acestora și, prin urmare, depozitate la grefa instanței, într-un loc desemnat special. La 5 iunie 2003, procurorul a explicat, în plus, că autorizația emisă în cauză era un document clasificat și, în consecință, nu putea fi prezentată în instanță.

14. Prin hotărârea din 18 iunie 2003, Tribunalul București a examinat probele aflate la dosar, inclusiv transcrierile conversațiilor înregistrate, l-a găsit pe reclamant vinovat și l-a condamnat la o pedeapsă de patru ani închisoare cu suspendare.

Totuși, la 9 septembrie 2003, Curtea de Apel București a desființat hotărârea, deoarece unul dintre judecători a omis să o semneze, și a trimis cauza înapoi la Tribunalul București. Reclamantul a fost menținut în detenție.

15. Tribunalul București nu a considerat necesar să examineze din nou probele furnizate în primă instanță. Reclamantul și-a menținut poziția inițială și a contestat legalitatea interceptării autorizate de procuror la 20 ianuarie 2003. Prin intermediul avocaților apărării, acesta a reiterat solicitarea de a fi prezentată autorizația și de a fi ascultate casetele în ședință publică. Reclamantul a subliniat că vocile de pe înregistrări nu se puteau distinge una de cealaltă și că, în transcrierile conversațiilor înregistrate, atât cuvintele sale, cât și cele rostite de S.D. au fost marcate cu litera „Y”, ceea ce făcea imposibil să se stabilească dacă el sau S.D. era cel care cerea sau accepta mita. De asemenea a susținut că, în transcrieri, nu exista nicio referire explicită la vreo sumă de bani și că nici M.D., nici R.J. nu l-au menționat în declarațiile lor inițiale date poliției, ci mai degrabă au făcut referire la „ofițerii de poliție”.

16. La 18 noiembrie 2003, R.J. a depus mărturie în fața instanței. Aceasta a declarat că nu reclamantul, ci S.D. era cel care i-a cerut banii și i-a dat instrucțiuni unde să îi pună și că reclamantul nu era în birou când a scos banii din buzunar și i-a pus pe masă.

În aceeași ședință, instanța a luat act de faptul că părțile nu au mai solicitat depunerea de probe.

17. La 20 noiembrie 2003, Tribunalul București l-a condamnat pe reclamant pentru luare de mită la o pedeapsă de patru ani închisoare cu suspendare.

Instanța a stabilit faptele pe baza declarațiilor date de martori în ambele serii de proceduri în fața sa (în special de către M.D., R.J., al treilea pasager din vehicul la momentul controlului efectuat de poliție, colegul de echipaj al reclamantului de la acea vreme și S.D.) și a transcrierilor conversațiilor dintre reclamant, M.D. și R.J. Aceasta a constatat că reclamantul i-a invitat pe M.D. și R.J. în biroul lui, a vorbit cu aceștia o vreme și apoi l-a rugat pe M.D. să iasă din birou, în timp ce a continuat să discute cu R.J. R.J. i-a spus reclamantului că avea banii și reclamantul a răspuns „aprobat”. Apoi, aceasta l-a întrebat pe reclamant dacă puteau vorbi în birou și, după ce reclamantul a răspuns afirmativ, a scos banii. Reclamantul i-a spus să pună banii pe o masă de lângă biroul lui. S.D. a participat din când în când la discuție, dar se pare că nu se afla în birou când R.J. a lăsat banii. Atunci când procurorul a intrat în biroul reclamantului, banii fuseseră găsiți sub o față de masă, pe biroul reclamantului.

Instanța nu a oferit explicații privind propria apreciere a noilor declarații date de R.J. sau privind susținerile conform cărora transcrierile erau neclare.

18. Ambele părți au declarat apel. Reclamantul și-a menținut declarația de nevinovăție. Prin intermediul avocaților săi, acesta a reiterat faptul că, în ciuda cererilor sale repetate, procurorul nu prezentase în instanță autorizația de interceptare și a contestat, din nou, legalitatea înregistrărilor, pentru aceleași motive susținute anterior în fața primei instanțe. De asemenea, a solicitat audierea unui nou martor, dar, la 3 martie 2004, instanța i-a respins cererea, deoarece a considerat că probele prezentate deja erau suficiente.

19. Prin hotărârea din 11 martie 2004, Curtea de Apel București a dispus executarea pedepsei de către reclamant. A menținut restul dispozițiilor deciziei Tribunalului București. Instanța a considerat că faptele stabilite de prima instanță și hotărârea pronunțată de aceasta au fost susținute de probele aflate la dosar, în special de: declarațiile date de R.J., M.D. și cealaltă persoană care era în vehicul la momentul săvârșirii infracțiunii la regimul circulației rutiere; raportul întocmit de procuror la arestarea reclamantului și transcrierile conversațiilor înregistrate. Instanța a considerat că noile declarații date de R.J. nu se coroborau cu restul probelor, în special transcrierile conversațiilor și declarațiile date de M.D. A considerat, de asemenea, că, deoarece S.D. nu se

afla în birou atunci când R.J. a înmănat banii (fapt care fusese verificat prin intermediul transcrierilor), marcarea cu „Y” în transcrieri a ambilor agenți de poliție era irelevantă pentru stabilirea faptelor. În cele din urmă, instanța a subliniat că procesul-verbal întocmit de procuror cu privire la interceptări, împreună cu casetele înregistrate, au fost depuse la dosar, astfel cum prevede legea.

20. Reclamantul a formulat recurs. Acesta a reiterat faptul că înregistrarea conversațiilor fusese nelegală și că respectivele casete nu erau autentice și nu ar fi trebuit admise ca probe. De asemenea a declarat că, în niciuna din declarațiile date de M.D. și R.J., nu fusese desemnat ca fiind ofițerul care a primit mita; aceștia au făcut referire doar la „agenții de poliție”.

21. Prin Hotărârea definitivă din 15 iunie 2004, Înalta Curte de Casație și Justiție (fosta Curte Supremă de Justiție) a dispus din nou suspendarea executării pedepsei cu închisoarea la care a fost condamnat reclamantul. Înalta Curte nu a răspuns argumentelor reclamantului referitoare la pretinsa lipsă de legalitate a înregistrărilor.

III. În continuare, Curtea amintește în cuprinsul deciziei dispozițiile legale și practica din dreptul intern precum și standardele internaționale relevante.

22. Legislația în vigoare la momentul evenimentelor referitoare la interceptarea convorbirilor telefonice și modificările aduse legii, care au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2004, sunt descrise în Dumitru Popescu împotriva României (nr. 2) (nr. 71.525/01, pct. 39-46, 26 aprilie 2007).

IV. ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenție, reclamantul s-a plâns că înregistrarea convorbirilor sale purtate cu terți a fost nelegală și nu a fost autorizată corespunzător.

A. Cu privire la admisibilitate

1. Obiectul cererii

23. Guvernul a susținut că reclamantul nu s-a plâns în mod expres de încălcarea dreptului său la respectarea vieții private, garantat de art. 8 din Convenție. Plângerea acestuia privea numai pretinsa lipsă de legalitate a înregistrărilor, lipsa unei autorizații corespunzătoare și procedura urmată pentru transcrierea conversațiilor înregistrate. În opinia sa, aceste argumente intră sub incidența art. 6 din Convenție.

24. Reclamantul a reiterat că s-a plâns, de asemenea, de maniera în care procurorul a emis autorizația de interceptare.

25. Curtea reamintește că, în hotărârea pronunțată în Cauza Dumitru Popescu, citată anterior, a examinat dreptul intern care reglementează interceptarea convorbirilor telefonice din perspectiva art. 8 din Convenție, inclusiv modul în care erau acordate autorizațiile de interceptare. De asemenea, Curtea observă că, în prezenta cauză, în scrisoarea sa inițială adresată Curții, reclamantul a citat în mod expres art. 8 și a menționat că plângerea sa privește interceptările nelegale ale convorbirilor telefonice.

26. Prin urmare, fără a aduce atingere fondului cauzei, Curtea este mulțumită că modul în care reclamantul a formulat plângerea sa, deși succint, permite Curții să examineze dacă drepturile reclamantului prevăzute la art. 8 au fost garantate efectiv de dreptul intern și respectate de autorități.

În consecință, excepția ridicată de Guvern va fi respinsă.

2. Excepția Guvernului privind nerespectarea termenului de șase luni

27. Guvernul a susținut că reclamantul ar fi trebuit să depună plângerea în termen de șase luni de la data la care a aflat prima dată de interceptare. El a arătat că reclamantul a aflat de interceptare cel mai târziu la 29 ianuarie 2003, deoarece aceasta era data la care i s-a prezentat materialul de urmărire penală. Prin urmare, depunând cererea la 22 octombrie 2003, acesta nu a respectat termenul de șase luni.

28. Reclamantul nu a formulat observații cu privire la acest aspect.

29. Curtea reiterează că, de regulă, termenul de șase luni începe de la data pronunțării hotărârii definitive în procedura de epuizare a căilor de atac interne. Totuși, în cazurile în care este evident de la început că, pentru reclamant, nu este disponibilă nicio cale de atac efectivă, termenul începe de la data actelor sau a măsurilor denunțate sau de la data luării la cunoștință despre actul în cauză sau efectul său asupra reclamantului ori prejudiciul adus acestuia. În plus, art. 35 § 1 nu poate fi interpretat într-o manieră care ar impune unui reclamant să sesizeze Curtea cu plângerea sa înainte ca poziția sa legată de cauză să fi fost stabilită definitiv la nivel intern [a se vedea Varnava și alții împotriva Turciei (MC), nr. 16.064/90, 16.065/90, 16.066/90, 16.068/90,

16.069/90, 16.070/90, 16.071/90, 16.072/90 și 16.073/90, pct. 157, CEDO 2009].

30. Curtea observă că, în conformitate cu dreptul intern al statului pârât, interceptările pot fi supuse unei expertize în cadrul procesului împotriva persoanei în cauză. Prin urmare, Curtea nu identifică niciun motiv pentru a exclude posibilitatea ca instanțele interne să declare o interceptare ca fiind nelegală. În acest caz, persoana interesată ar putea solicita despăgubiri în temeiul dispozițiilor generale privind răspunderea civilă delictuală, și anume art. 998-999 din vechiul Cod civil. Mai mult, după 1 ianuarie 2004, Codul de procedură penală a reglementat stocarea informațiilor obținute prin intermediul interceptării convorbirilor telefonice și a conferit instanțelor competența de a dispune distrugerea informațiilor interceptate care nu erau folosite ca probe în dosar. De asemenea, le impunea persoanelor implicate în interceptare și înregistrare obligația de a nu divulga detaliile operațiunii.

31. În plus, instanțele interne ale statului pârât au posibilitatea de a aplica direct dispozițiile Convenției și de a constata, într-o anumită situație, că o anumită dispoziție legală națională contravine art. 8 din Convenție (a se vedea Dumitru Popescu, citată anterior, pct. 101-103).

32. Curtea observă, de asemenea, că o persoană ale cărei drepturi sunt lezate de o interceptare poate solicita instanțelor, printr-o acțiune separată împotriva autorităților, cel puțin ulterior datei de 1 ianuarie 2004, să declare interceptarea nelegală și să îi acorde despăgubiri [a se vedea Patriciu împotriva României (dec.), nr. 43.750/05, pct. 86, 17 ianuarie 2012, și, mutatis mutandis, Tokarczyk împotriva Poloniei (dec.), nr. 51.792/99, 31 ianuarie 2002].

33. Curtea consideră că, în lipsa unor argumente specifice prezentate de Guvern, toate mijloacele de acțiune menționate anterior ar trebuie să fie considerate valabile și în cazul unei persoane care contestă legalitatea unei interceptări. În aceste circumstanțe, alegerea metodelor utilizate aparține în totalitate reclamantului, căruia, dacă a epuizat o cale de atac aparent efectivă și suficientă, nu i se poate reproșa că nu a încercat să facă uz și de alte căi pe care le avea la dispoziție, dar care probabil că nu aveau șanse mai mari de reușită [a se vedea Aquilina împotriva Maltei (MC), nr. 25.642/94, pct. 39, CEDO 1999-III].

34. În prezenta cauză, Curtea observă că reclamantul a contestat legalitatea înregistrărilor

și acuratețea transcrierilor pe tot parcursul procedurilor interne. În plus, atunci când, la 1 ianuarie 2004, au intrat în vigoare schimbări legislative care au sporit competențele instanțelor privind interceptarea, cauza reclamantului era pendinte în fața curții de apel, care avea competența deplină de a examina fondul plângerii sale (a se vedea supra, pct. 19 și următoarele).

În această privință, prezenta cauză diferă în mod esențial de *Begu împotriva României* (nr. 20.448/02, 15 martie 2011), în care Curtea a concluzionat că reclamantul, care fusese condamnat printr-o hotărâre definitivă din 22 decembrie 2003, adică înainte de intrarea în vigoare a noilor prevederi ale Codului de procedură penală, nu avea la dispoziție nicio cale de atac efectivă pentru a se plânde de interceptarea care l-a prejudiciat (a se vedea *Begu*, citată anterior, pct. 147).

35. Rezultă că alegerea făcută de reclamant în prezenta cauză, de a contesta în cursul procesului împotriva sa legalitatea interceptării și a înregistrării secrete a convorbirilor, constituia o cale de atac efectivă, în circumstanțele specifice cauzei. Prin urmare, era logic ca acesta să aștepte rezultatul procedurilor interne, înainte de a depune la Curte plângerea sa în temeiul art. 8.

Excepția preliminară a Guvernului privind nerespectarea termenului de șase luni va fi, așadar, respinsă.

3. Admisibilitatea generală a plângerii

36. Curtea observă că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 a) din Convenție. De asemenea, Curtea constată că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

37. Reclamantul a argumentat că procurorul care a dispus interceptarea și înregistrarea conversațiilor sale nu era un magistrat independent în sensul Convenției. Acesta a reiterat că nu a avut posibilitatea de a asculta casetele în ședință publică. Invocând hotărârile pronunțate în cauzele *Dumitru Popescu* (citată anterior) și *Calmanovici împotriva României* (nr. 42.250/02, 1 iulie 2008), acesta a subliniat că deja Curtea a constatat că sistemul de autorizare a interceptării comunicațiilor existent la momentul faptelor din prezenta cauză nu oferea garanții adecvate împotriva ingerinței arbitrare.

38. Guvernul a susținut că orice ingerință care ar fi putut rezulta în cauză a îndeplinit cerințele art. 8 § 2 din Convenție. În special, aceasta era prevăzută de lege, și anume de art. 91¹–91⁵ din Codul de procedură penală, urmarea scopul legitim de a preveni infracționalitatea și era proporțională cu acest scop legitim, având în vedere că interceptarea a fost dispusă pentru o perioadă de timp foarte scurtă și a privit doar două conversații. De asemenea, acesta a argumentat că autoritățile naționale beneficiau de o anumită marjă de apreciere în ceea ce privește maniera în care era folosit sistemul de supraveghere de către poliție.

2. Motivarea Curții

39. Curtea remarcă, în primul rând, că interceptarea și înregistrarea conversațiilor reclamantului cu R.J. și M.D. intră în sfera noțiunilor de „viață privată” și „corespondență” în sensul art. 8 [a se vedea, printre alte hotărâri, *Craxi împotriva Italiei* (nr. 2), nr. 25.337/94, pct. 57, 17 iulie 2003; *Bykov împotriva Rusiei* (MC), nr. 4.378/02, pct. 72, 10 martie 2009, și *Draksas împotriva Lituaniei*, nr. 36.662/04, pct. 52, 31 iulie 2012]. Aceasta observă și că, în prezenta cauză, conversațiile respective au fost înregistrate la 20 ianuarie 2003, pe baza unei autorizații emise de un procuror.

40. Curtea a constatat deja că sistemul de autorizare a interceptării comunicațiilor, existent la momentul faptelor din prezenta cauză, nu oferea garanții corespunzătoare și, prin urmare, nu respecta cerințele prevăzute la art. 8, în măsura în care procurorul care autoriza orice supraveghere nu era independent de executiv (a se vedea *Dumitru Popescu*, citată anterior, pct. 71); decizia unui procuror de a intercepta comunicațiile nu era supusă aprobării unui judecător înainte de a fi executată (*idem*, pct. 72); o persoană aflată sub supraveghere nu putea contesta în fața unei instanțe fondul interceptării (*idem*, pct. 74); și nu exista nicio mențiune în legislație privind circumstanțele în care ar trebui să fie distruse transcrierile (*idem*, pct. 79). Deși interceptările din cauzele *Dumitru Popescu* și *Calmanovici*, ambele citate anterior, au fost dispuse din motive de securitate națională, motiv ce nu a fost invocat în prezenta cauză, modul în care au fost efectuate era același în ambele situații. Prin urmare, Curtea consideră că, atunci când a fost inițiată în prezenta cauză, procedura de autorizare a interceptării

conversațiilor a fost lipsită de garanțiile corespunzătoare, prevăzute la art. 8.

41. Curtea reiterează că modificările Codului de procedură penală au intrat în vigoare în cursul procedurilor de apel din prezenta cauză și, astfel, permiteau supravegherea mai atentă de către instanțe a interceptărilor conversațiilor telefonice (a se vedea supra, pct. 32, și Dumitru Popescu, citată anterior, pct. 82-83). Sistemul existent stabilea o procedură mai riguroasă, cu garanții suplimentare pentru persoanele implicate. Prin urmare, Curtea va evalua doar modul în care aceste garanții au fost aplicate de autoritățile naționale în situația particulară a reclamantului (a se vedea Klass și alții împotriva Germaniei, 6 septembrie 1978, pct. 33, seria A nr. 28).

42. În acest sens ea observă că instanțele interne nu au oferit un răspuns complet la obiecțiile repetate ale reclamantului privind legalitatea autorizației și acuratețea transcrierilor. Acestea pur și simplu au remarcat că procesul-verbal întocmit de procuror privind înregistrările a fost anexat la dosar, împreună cu casetele. Instanțele au acceptat, fără a pune la îndoială, refuzul procurorului de a prezenta autorizația (a se vedea supra, pct. 14).

43. Procedând astfel, instanțele interne au lipsit de efect garanțiile prevăzute de noua legislație a statului. În plus, deoarece instanțele nu au examinat legalitatea înregistrărilor sau acuratețea transcrierilor, reclamantul nu s-a putut prevala de posibilitatea de a solicita distrugerea acestora, în temeiul dispozițiilor Codului de procedură penală care au intrat în vigoare de la 1 ianuarie 2004, sau de a solicita despăgubiri pentru interceptare nelegală, în temeiul dispozițiilor generale privind răspunderea civilă delictuală.

44. Pentru aceste motive, Curtea consideră că, în prezenta cauză, a fost încălcat art. 8 din Convenție.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 din Convenție

45. În temeiul art. 6 § 1 și § 3 (d) din Convenție, reclamantul a susținut că instanțele nu au interpretat corect probele și nu și-au motivat hotărârile. În plus, acesta s-a plâns că acțiunile procurorului, care au culminat cu arestarea sa, au fost nelegale, că R.J. și M.D. au primit instrucțiuni din partea procurorului cum să se comporte și ce să spună în timpul anchetei, că suma pretins primită de acesta ca mită a fost plasată în biroul

său și că nu reieșea clar din conversațiile înregistrate de procuror dacă banii erau destinați acestuia sau lui S.D. De asemenea, acesta s-a plâns că procurorul nu a prezentat instanțelor autorizația de interceptare.

1. Argumentele părților

46. Guvernul a ridicat o excepție preliminară privind neepuizarea căilor de atac interne, susținând că reclamantul nu s-a plâns în fața instanțelor interne cu privire la negarea dreptului său de a prezenta proba cu martori. Acesta a argumentat, în continuare, că reclamantul nu a solicitat prezentarea de probe suplimentare în fața instanțelor de apel. De asemenea, a subliniat că reclamantul a profitat de oportunitățile oferite în cursul procedurilor de a contesta autenticitatea transcrierilor și de a se opune utilizării lor; totuși, acesta nu a solicitat efectuarea niciunei expertize a casetelor. În orice caz, acesta a remarcat că transcrierile nu erau singurele probe pe care instanțele și-au întemeiat deciziile.

47. În observațiile sale formulate drept răspuns la cele prezentate de Guvern, reclamantul a arătat că nu a fost audiat niciodată de instanțele care s-au pronunțat cu privire la fondul cauzei sale după casarea primei decizii. Instanțele nu au examinat legalitatea înregistrărilor și acuratețea transcrierilor. Acestea și-au întemeiat deciziile pe probele adunate de procuror sau admise de instanța de prim grad (a cărei hotărâre a fost casată) și nu au examinat probele în mod direct.

2. Motivarea Curții

(a) Principii generale

48. În primul rând, Curtea subliniază că garanțiile consacrate la art. 6 § 3 reprezintă o aplicare specifică a principiului general prevăzut la art. 6 § 1 și, din acest motiv, le va examina împreună (a se vedea, printre multe alte hotărâri, Deweer împotriva Belgiei, 27 februarie 1980, pct. 56, seria A nr. 35; Doorson împotriva Țărilor de Jos, 26 martie 1996, pct. 66, Culegere de hotărâri și decizii 1996-II; și Artico împotriva Italiei, 13 mai 1980, pct. 32, seria A nr. 37).

49. În continuare, Curtea reiterează că nu are competența de a soluționa o cerere în care se susține că instanțe interne au comis erori de fapt sau de drept, cu excepția cazurilor în care consideră că astfel de erori ar fi putut implica o posibilă încălcare a unui drept sau a unei libertăți prevăzute de Convenție (a se vedea Bykov, citată

anterior, pct. 88). În plus, aceasta nu are rolul de a analiza legislația în abstracto, ci de a examina modul în care aceasta îl afectează pe reclamant (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Klass și alții împotriva Germaniei*, 6 septembrie 1978, pct. 33, seria A nr. 28).

50. Deși art. 6 garantează dreptul la un proces echitabil, acesta nu prevede nicio normă privind admisibilitatea probelor ca atare, aspect care trebuie să fie reglementat în principal de dreptul național [a se vedea *Brualla Gomez de la Torre împotriva Spaniei*, 19 decembrie 1997, pct. 31, *Culegere 1997-VIII*, și *Garcia Ruiz împotriva Spaniei (MC)*, nr. 30.544/96, pct. 28, CEDO1999–I]. Prin urmare, nu este de competența Curții să stabilească, ca principiu, dacă anumite tipuri de probe – de exemplu, probe obținute nelegal în sensul dreptului intern – pot fi admise sau dacă reclamantul este într-adevăr vinovat sau nu. Întrebarea la care trebuie să se răspundă este dacă procesul în ansamblul său, inclusiv modul în care au fost obținute probele, era echitabil. Acest lucru implică examinarea „nelegalității” în cauză și, în cazul în care este vorba de o încălcare a unui alt drept prevăzut de Convenție, natura încălcării constatate.

51. La stabilirea caracterului echitabil al procesului în ansamblul său trebuie să se țină seama dacă au fost respectate drepturile apărării. Trebuie să se examineze în special dacă reclamantului i s-a oferit posibilitatea de a contesta autenticitatea probelor și de a se opune utilizării lor. În plus, trebuie să se țină seama de calitatea probelor, inclusiv dacă circumstanțele în care au fost obținute pun la îndoială fiabilitatea sau acuratețea acestora (a se vedea *Bykov*, citată anterior, pct. 90).

(b) Aplicarea acestor principii în cauza examinată

52. Curtea observă că, în temeiul dispozițiilor relevante ale Codului de procedură penală, instanțele interne au admis ca probe la dosarul cauzei transcrierile conversațiilor telefonice interceptate de procuror.

53. Curtea subliniază că probele nu au un rol prestabilit în cadrul normelor de procedură penală ale statului pârât. Instanțele au libertatea de a interpreta un mijloc de probă în contextul cauzei și în lumina tuturor celorlalte probe prezentate în fața acestora (a se vedea *Dumitru Popescu*, citată anterior, pct. 110). În prezenta cauză, înregistrările nu au fost considerate de instanțe drept o mărturisire clară sau o recunoaștere a faptelor de

natură a sta la baza constatării vinovăției (a se vedea *Bykov*, citată anterior, pct. 103).

54. Curtea este satisfăcută că instanțele interne și-au întemeiat deciziile pe elemente de probă solide: au ascultat mărturiile mai multor martori ai acuzării și ai apărării și au folosit ocazia de a analiza pozițiile contradictorii și de a-și explica opiniile cu privire la acestea în cursul examinării cauzei. De asemenea, acestea au motivat respingerea unor noi pretenții ale apărării.

55. În cele din urmă, Curtea constată că, în observațiile sale, reclamantul s-a plâns că nu a fost audiat în persoană de către instanțe în a doua etapă a procedurilor. Curtea ia act, în primul rând, de faptul că reclamantul nu a formulat acest argument în cadrul procedurilor interne sau în cererea inițială prezentată Curții.

56. Rezultă că acest capăt de cerere trebuie să fie respins în conformitate cu art. 35 § 3 (a) și § 4 din Convenție.

III. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 5 § 3 din Convenție

57. Reclamantul s-a plâns că a fost arestat preventiv o perioadă de peste zece luni, fără motive relevante și suficiente. În plus, acesta a considerat că instanțele interne nu au ținut seama de situația sa personală și de faptul acesta nu reprezenta niciun pericol pentru ordinea publică.

A. Argumentele părților

58. Invocând Hotărârea pronunțată în Cauza *Wemhoff împotriva Germaniei* (27 iunie 1968, seria A nr. 7), *B. împotriva Austriei* (28 martie 1990, seria A nr. 175) și *Labita împotriva Italiei (MC)* (nr. 26.772/95, CEDO 2000-IV), Guvernul a susținut că, în sensul art. 5 § 3 din Convenție, reclamantul a fost privat de libertate în perioadele 21 ianuarie 2003-18 iunie 2003 și 9 septembrie 2003 – 1 noiembrie 2003, adică o perioadă de șapte luni și nouă zile în total.

Acesta a declarat că detenția prelungită a reclamantului a fost justificată de probele solide împotriva acestuia, a fost revizuită la intervale regulate de timp de un judecător și nu a avut o durată nejustificat de mare. Guvernul a făcut trimitere la *Erimescu împotriva României* [(dec.), nr. 33.762/05, 18 ianuarie 2011].

59. Reclamantul a susținut că instanțele interne au prezentat un raționament sumar, în care au folosit o formulare standard pentru deciziile de

prelungire a detenției sale, care, în opinia sa, nu a îndeplinit cerințele art. 5 § 3 din Convenție.

B. Motivarea Curții

1. Principii generale

60. Curtea reiterează că o persoană învinuită de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să fie eliberată întotdeauna în cursul procesului, cu excepția cazului în care statul poate demonstra că există motive „relevante și suficiente” care să justifice continuarea detenției. Justificarea oricărei perioade de detenție, indiferent cât de scurtă, trebuie să fie demonstrată în mod convingător de autorități. Prelungirea cvasiautomată a detenției contravine garanțiilor prevăzute la art. 5 § 3 (a se vedea Tase împotriva României, nr. 29.761/02, pct. 40, 10 iunie 2008).

61. De asemenea, aceasta reiterează că, în general, atunci când se determină durata privării de libertate pe parcursul procesului, în conformitate cu art. 5 § 3 din Convenție, perioada care trebuie luată în considerare începe de la data la care persoana învinuită este arestată și se încheie la data la care este pronunțată condamnarea, chiar și de către o instanță de prim grad de jurisdicție sau, posibil, la punerea în libertate a reclamantului în cursul procesului penal împotriva sa [a se vedea, pentru o hotărâre mai recentă, *Idalov împotriva Rusiei (MC)*, nr. 5.826/03, pct. 112, 22 mai 2012].

62. Curtea a dezvoltat în jurisprudența sa patru justificări fundamentale pentru arestarea preventivă: pericolul ca persoana în cauză să se sustragă, să altereze probele, să repete infracțiunea (infracțiunile) sau să tulbure ordinea publică [a se vedea *Calmanovici*, citată anterior, pct. 93; *Georgiou împotriva Greciei (dec.)*, nr. 8.710/08, 22 martie 2011; și cauzele citate în acestea]. În plus, problema privind caracterul rezonabil al unei perioade petrecute în arest preventiv nu poate fi apreciată în abstracto. Măsura în care este rezonabil ca un acuzat să rămână în detenție trebuie să fie evaluată în funcție de faptele fiecărei cauze, potrivit caracteristicilor speciale ale acesteia. Prelungirea poate fi justificată într-un anumit caz doar dacă există indicii clare privind o necesitate reală de interes public, care, sub rezerva prezumției de nevinovăție, este mai importantă decât norma privind respectarea libertății individuale, prevăzută la art. 5 din Convenție [a se vedea *Idalov*, citată anterior, pct. 139; *McKay împotriva Regatului Unit (MC)*, nr. 543/03, pct. 42 și 45,

CEDO 2006-X; și *Bujac împotriva României*, nr. 37.217/03, pct. 68, 2 noiembrie 2010].

2. Aplicarea principiilor în prezenta cauză

63. Curtea remarcă, în primul rând, că reclamantul a fost arestat preventiv pentru prima dată la 21 ianuarie 2003. A fost condamnat în primă instanță la data de 18 iunie 2003, dar condamnarea în cauză a fost desființată prin decizia din 9 septembrie 2003. Detenția reclamantului a fost ulterior prelungită la intervale regulate, până la adoptarea unei hotărâri în primă instanță, la 20 noiembrie 2003.

Prin urmare, presupunând că detenția a continuat în perioada 21 ianuarie 2003-21 noiembrie 2003 și intra sub incidența art. 5 § 3, reclamantul a petrecut în arest preventiv o perioadă de cel mult zece luni în total, în sensul acestei dispoziții (a se vedea *Wemhoff*, citată anterior, pct. 9).

64. Curtea va examina modul în care instanțele interne au prelungit această detenție și dacă au prezentat motive relevante și suficiente pentru deciziile lor.

65. În primul rând, Curtea observă că, în temeiul normelor prevăzute la nivel intern, instanțele au prelungit detenția reclamantului la intervale de treizeci de zile. Reclamantul a contestat sistematic aceste ordine de prelungire a arestului și a solicitat să fie eliberat în cursul procesului.

66. Curtea observă că instanțele interne și-au întemeiat deciziile de menținere în arest a reclamantului în principal pe impactul pretinselor infracțiuni asupra ordinii publice. În acest demers, instanțele au examinat circumstanțele particulare ale cauzei și au furnizat motive specifice, bazate pe situația personală a reclamantului și pe faptul că probele adunate sugerau că acesta săvârșise infracțiunea (a se vedea supra, pct. 10).

67. Trebuie remarcat faptul că motivele prezentate de instanțele interne au rămas aceleași pe întreg parcursul procedurilor (gravitatea infracțiunilor și impactul asupra ordinii publice). Totuși, Curtea consideră că acest lucru era legitim, în special având în vedere perioada relativ scurtă dintre două examinări efectuate de instanțele în cauză privind motivele pentru prelungirea privării de libertate a reclamantului [a se vedea *Medințu împotriva României (dec.)*, nr. 5.623/04, pct. 47, 13 noiembrie 2012, și *Georgiou (dec.)*, citată anterior]. În plus, raționamentul acestora nu a fost nici succint, nici formulat standard, și a ținut

seama de evoluția procesului (a se vedea, a contrario, Begu, citată anterior, pct. 86, și supra, pct. 10).

68. În lumina circumstanțelor specifice ale cauzei, Curtea consideră că autoritățile interne au furnizat motive relevante și eficiente pentru prelungirea arestării preventive a reclamantului, care, în total, nu a fost excesiv de lungă.

Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 (a) și § 4 din Convenție.

IV. Cu privire la alte pretense încălcări ale Convenției

69. În cele din urmă, reclamantul s-a plâns că procurorul nu avea competența, în temeiul art. 5 § 3 din Convenție, să îl aresteze la 20 ianuarie 2003. Totuși, Curtea observă că reclamantul a fost adus înaintea unui judecător care a examinat legalitatea privării sale de libertate la 11 februarie 2003. Prin urmare, depunând cererea la Curte în data de 22 octombrie 2003, reclamantul nu a respectat termenul de șase luni în ceea ce privește plângerea sa [a se vedea Mujea împotriva României (dec.), nr. 44.696/98, 10 septembrie 2002].

Rezultă că acest capăt de cerere a fost formulat tardiv și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 1 și § 4 din Convenție.

V. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție A. Prejudiciu

70. Reclamantul a pretins 1.000.000 de euro (EUR) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material, reprezentând salariul care nu i-a fost plătit ca urmare a procesului penal, costul întreținerii familiei sale, cheltuielile efectuate pe durata privării sale de libertate și prejudiciul cauzat de imposibilitatea de a-și găsi un loc de muncă din cauza condamnării sale. De asemenea, acesta a solicitat 200.000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral.

71. Guvernul a susținut că reclamantul nu și-a justificat pretențiile. Acesta a argumentat, de asemenea, că nu există nicio legătură de cauzalitate între pretensele încălcări și pretențiile sale pecuniare. A considerat că cererea sa de despăgubire pentru prejudiciul moral este exagerată și că doar constatarea unei încălcări ar putea constitui în sine o reparație suficientă.

72. Curtea nu identifică nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și preju-

diciul material pretins; prin urmare, respinge acest capăt de cerere. Pe de altă parte, aceasta acordă reclamantului suma de 4.500 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral.

B. Cheltuieli de judecată

73. Reclamantul a solicitat, de asemenea, suma de 9.000 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața Curții, incluzând costul traducerilor, cheltuielile poștale și onorariul avocaților.

74. Guvernul a subliniat că reclamantul nu și-a justificat cererile.

75. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În prezenta cauză, ținând seama de criteriile menționate anterior și de faptul că nu există niciun document care să justifice cheltuielile pretinse, Curtea respinge cererea.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA:

1. declară cererea admisibilă în ceea ce privește art. 8 și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 8 din Convenție;

3. hotărăște

(a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 4.500 EUR (patru mii cinci sute euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral, care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

4. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.